

Doktori (PhD) értekezés tézisei

**A mohácsi éremleletek (I., II., Pécsi
közi) és az azonos korú
leletegyüttesek az 1526. évi
események tükrében
(1526. augusztus 29. – 1526.
október 10.)**

Nagy Balázs

Témavezető: Dr. Kálnoki-Gyöngyössy Márton, D.Sc.
habilitált egyetemi docens

DEBRECENI EGYETEM

Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola

Debrecen, 2024

1./ Az értekezés célkitűzése, a téma körülhatárolása

A doktori értekezés elsődleges célja a mohácsi éremgyűttesek feldolgozása, s történeti kontextusának megismerése. Az alapadatok megszerzéséhez meg kellett határozni a mohácsi, Duna utcában 1969-ben, földmunkák közepette talált kétkorsónyi ezüstpénzt, valamint a Pécsi közben talált erszényelet denárjait is. A mohácsi I. és II. számú éremleletek a késő középkor legjelentősebbjei közé sorolhatóak, melyek Magyarország területéről valaha is előkerültek. A meghatározással egyidejűleg a pénzek egyenkénti leltári nyilvántartásba vételére is sor került, mely alapján megállapítható, hogy az I. számú éremlelet 18.979, a II. számú pedig 25.102 denárból áll. A leltári paraméterek megadása a vonatkozó jogszabályban meghatározott előírások figyelembe vétele mellett történt. A denárok egyenkénti leírása, referenciaszámhoz kötése azonban sok esetben nehézségekbe ütközött, mivel ez idáig nem létező példányok azonosítását, leírását, keltezését kellett elvégezni. Így lett a kezdetekben egyszerű

éremhatározási munkának induló feladatból egy komplex, az 1467–1521 közötti időszakot lefedő pénztörténeti feldolgozás. Ezen körülmények miatt az elvégzett munka a legkevésbé sem sorolható a klasszikus numizmatikai feldolgozások közé. A pénztörténeti szemlélettel felruházott feldolgozás, gazdaság-, társadalom-, és politikatörténeti szempontokat is követ. Így tehát a pénztörténeti feldolgozás során igyekeztem komplex szemlélettel vizsgálni.

A mohácsi éremgyűttesekből levonható eredményeket az azonos korú érem- és kincsleletek tükrében is vizsgáltam. Ehhez azonban ezeket a leletegyütteseket fel kellett kutatni, ami kapcsán több múzeumban (Janus Pannonius Múzeum, Wosinszky Mór Múzeum, Paksi Városi Múzeum, Szent István Király Múzeum, Magyar Nemzeti Múzeum, Ferenczy Múzeumi Centrum, Kecskeméti Katona József Múzeum) is adatgyűjtést végeztem. Ez az esetek túlnyomó részében leletjegyzékek, adattári adatok, illetve leltári leírások megismerésére korlátozódott.

További adatokat tartalmaztak a leletközlések, illetve a korabeli írott forrásokról is. A leletgyűjtésen alapuló kitekintő munka végére egy teljes kincshorizont tárult elő, amely minden egyes érem- és kincslelete az 1526. évi mohácsi csatavesztést követő történeti eseményekkel mutatott összefüggést.

2./ Az alkalmazott módszerek vázolóása

A Mohács, Duna utcai éremgyűttesek vizsgálati körébe 35 azonos korú érem- és kincsleletet tudtam bevonni. Ezek közül 8 leletgyűttes az utóbbi évek során a múzeumokkal együtt dolgozó civil önkéntes kutatók lelőhely felderítése során került elő. Ehhez kapcsolódóan az értekezés lezárásáig 3 helyszínen volt lehetőségem régészeti feltárást végezni. Ebből kifolyólag az érem- és kincsleletek két fő csoportját kellett megkülönböztetnem. Az általam végzett feltárásokból előkerült leletgyűttesekhez ugyanis módszertani tapasztalatok, illetve régészeti megfigyelések is tartoznak, míg a többi előkerülési környezete általában kevésbé ismert.

A késő középkori érem- és kincsleletek előkerülését, 2014-ig leginkább a mezőgazdasági művelés, és a véletlen eredményezte. Azonban 2014-től ennek a helyét átvette a civil önkéntes kutatók által végzett terepi kutatásokból származó leletgyűttesek tömege. Megállapítható, hogy ezen leletcsoportok napjainkban már többnyire általuk kerülnek

megtalálásra, vagy nyernek azonosítást. A régészek erőforrásait, az önkéntes kutatóknak köszönhetően célirányosan lehet hasznosítani. Tehát már a terepen a lelőhely felderítése során tudni kell azonosítani, ha egy lehetséges érem- vagy kincslelettel állunk szemben. Megfigyeléseim szerint ennek általános jele, ha a felszín közeléből homogén összetételű, egy időszakot keltező érmek, a földművelés ellenére is, egy viszonylag kis, jól körülhatárolható területről kerülnek elő. Az ilyen esetekben alkalmazandó feltárási módszer teljesen eltér a megszokottaktól, amikor is a régészeti munkát a humuszcéteg eltávolítása előzi meg. Amennyiben a pénzéek már a felszín közeléből kerülnek elő, úgy általánosságban kijelenthető, hogy egy szétszántott leletgyűttessel van dolgunk. Ez esetben a régészeti feltáráás során tett megfigyelések kerülnek előtérbe. A munka csak kézi erővel végezhető, amit az általában 30 cm-es humuszcéteg 10 cm-es rétegre szeletelése jelent. Mindezt annak érdekében kell elvégezni, hogy a megbolygatott elrejtésül szolgáló egykori helyszínt, vagy annak valószínűsíthető helyét azonosítani

lehesse. A rétegekre bontások során tett megfigyelések, azaz az érmek sűrűsödése nyújthat támpontot az egykori elrejtés helyének a meghatározásában. A rejtekhelyet, amennyiben lehetséges érdemes a településszerkezeti képben is megvizsgálni, mivel ez által következtethetünk az elrejtő személyére, és mindezek tükrében a társadalmi hovatartozás meghatározása is megkísérélhető feladattá válhat.

1969-ben a Mohácsi Duna utcában egymástól 5,5 m-re két éremegyüttes került elő, mely a késő középkori Mohács városán belül, annak is a délnyugati szegletében, a Szent Borbála-templomtól északnyugatra a vizesárokkaal erődített településen belül található. A Pécsi közí éremlelet pedig Móré Fülöp (1470/1475 k. – 1526. augusztus 29.) pécsi püspök mohácsi udvarházától alig néhány száz méterre került elő. A leletegyüttesek összetételére jellemző, hogy azok csekély számú aquileiai veret mellett, magyar denárokat, elsősorban I. Mátyás (1458–1490) 1467 utáni, II. Ulászló (1490–1516), II.

Lajos (1516–1526) 1520/1521 és az előtti pénzkibocsátásból származókat, illetve ezüstből készült hamisítványokat is tartalmaznak. A Duna utcai éremgyűttesek egyenkénti mennyisége sem nevezhető szokványosnak, s a benne található 1467 és 1503 között vert denárok sokfélesége, már a kezdetekben egy új éremhatározó kidolgozását vetítette előre. Az elvégzendő feladatban a Huszár Lajos-féle, a Pohl Artúr-féle, az Unger-féle, valamint a Lengyel András-féle éremkatalógus is segítségemre volt, de szintén itt kell említenem Gyöngyössy Márton 2003-ban kiadott doktori értekezését is, mely magába foglalja a Mátyás-kori pénzverést, illetve annak folytatását 1521-ig.

A denárok elő- és hátlapjának egyenkénti leltári leírása, típushoz kötést, képtáblába való rendezését eredményezte. A denárok meghatározását követően a magyar kibocsátású vereteket egyenként átrajzoltam majd éremtani katalógusba rendeztem. A munka során lehetőségem nyílt az 1467 és 1521 között vert denárok típusfejlődését részletesen is megfigyelni, kidolgozni,

amit utóbb 2003-ban Gyöngyössy Márton doktori értekezése során foglalt össze. Az új, ez idáig nem ismert éremképű veretek finomkeltezése során, Gyöngyössy Márton kutatási eredményei, valamint a történelem társtudományai nyújtottak támpontot. Külön vizsgáltam és összehasonlítottam, a fennmaradt oklevelekhez tartozó szfragisztikai emléanyagot, a korszak összes magyar veretű előlapi éremképére vonatkoztatva, amitől azt vártam, hogy meghatározhatóvá válik, hogy mely időszakban milyen heraldikai reprezentáció szerepel az uralkodó pénzein. További kérdés volt, hogy elsősorban az ezüstpénzeken megjelenő címerábrázolások miként illeszkednek az uralkodó I. Mátyás politikai szerepvállalásába. Heraldikai párhuzamok segítségével, kétely nélkül sikerült megválaszolnom azt a folyton visszatérő kérdést, hogy mikor és mit kell, látunk az I. Mátyás veretek címerpajzsának a negyedik mezejében. Ez a megfigyelés már önmagában is alkalmas volt arra, hogy pénztörténeti korszakokhoz lehessen kötni a denárokat és az obulusokat is. Az általam kidolgozott

finomkeltezésben nagy szerepe volt az egyes típusokhoz tartozó köriratok összegyűjtésének is. A denárokon ugyanis az elő- és hátlapi körirat 1467 után egyáltalán nem állandó, a körirat kiosztásokban rendszeresség fedezhető fel, mely a korábbiaktól eltérő, jól kiépített pénzverési rendszer meglétére, működésére utal. S az esetek többségében az egyes típusokhoz tartozó sorzáró vereteken megjelenő köriratok, gyakran az új típus nyitókörirataként jelenik meg. Kimondottan fontos szerepet töltött be, hogy a denárok finomkeltezésének meghatározásakor az összes címlet éremképét, illetve a tartományi pénzverést is vizsgáltam.

Az okleveles adatokkal, és az éremképek, köriratok figyelembevétele mellett felállított keltezési sor után, a mohácsi éremleletek matematikai statisztikai módszerekkel történő kiértékelésével folytattam a feldolgozást. Ezzel alapvetően az éremegyüttesek pénztörténeti, verdehely szerinti, illetve az időbeli megoszlásából fakadó jellemzők megállapítása volt a célunk. A finomkeltezés adta új eredmények, valamint

az okleveles adatok figyelembevétele mellett hónapra pontosan is igyekeztünk rekonstruálni a kibocsátási időt, hogy megfigyelhető legyen az egyes verdejegyekhez kapcsolható kibocsátás mennyisége, és annak erőssége az egyes pénztörténeti korszakok viszonylatában is vizsgálhatóvá váljon.

Véleményem szerint a mohácsi éremegyüttesek földben maradását vélhetően a mohácsi csatavesztést követő eseményekhez köthetjük, s az 1520/1521. évi záródást pénzügyi okokkal magyarázhatjuk. Ezzel a feltevéssel kezdtem bele az azonos korú érem- és kincsleletek párhuzamként történő felgyűjtésébe. Az értelmezés során megállapítást nyert, hogy a felgyűjtött 38 leletegyüttes mindegyike az oszmán had 1526. szeptember 29. és október 10. közötti hódításával, portyázásával hozható kapcsolatba. Összetételükben hasonlóságokat lehet felfedezni, de azt elsősorban a Dunántúl és az Alföld viszonylatában volt érdemes összehasonlítani. A két földrajzi terület között ugyanis jelentős pénzhasználatbeli különbséget lehet azonosítani, ami az 1520/1521. évi záródási

idővel rendelkező érem- és kincsleletek 1526. évi eseményekkel való azonosításának relevanciáját csak tovább erősítette. Végezetül az oszmán had 1526. évi pusztításának mértéke, az ehhez köthető kincshorizont térképre vetítését követően megismerhetővé vált.

3./ Az eredmények tézisszerű felsorolása

A civil önkéntes kutatók részvétele a múzeumi szerepvállalásban olyannyira jól sikerült, hogy az 1526. évi kincshorizonthoz köthető összesen 38 leletegyüttesből 9, az utóbbi kilenc évben általuk került a múzeumok gyűjteményébe. Ebből a 9 helyszínből az értekezés lezárásáig 4 helyszínen végeztem az önkéntes civil kutatókkal közös összefogásban régészeti feltárást. Továbbá egy éremegyüttest jómagam Újlengyel határában találtam és tártam fel szintén civil önkéntesek segítségével. A fémkeresős terepbejárásoknak köszönhetően az előkerült éremegyüttesek által bővült a középkori települések történeti ismerete, valamint a késő középkor pénztörténete is.

Mohácsi I., illetve II. számú éremegyüttes feldolgozása során 44.081 denárt írtam le, és határoztam meg. A doktori értekezésben a Pécsi közírszerényeletről szóló téves közlés helyesbítését is elvégeztem. A két különböző lelőhellyel rendelkező leletegyüttes előkerülési helyét a késő középkori

Mohács mezőváros településszerkezetének figyelembe vétele mellett rekonstruáltam.

A doktori értekezés elkészítése során már többedjére is megállapítást nyert, hogy I. Mátyás 1467. évi pénzreformjával megteremtette a magyar pénzügyigazgatás stabilitását, amit a magyar királyok előtte több-kevesebb sikerrel, és csak időszakosan tudtak elérni. A jó minőségű pénz lehetővé tette a gazdaság fejlődését, ami a Magyar Királyság politikai, valamint a katonai megerősödéséhez is vezetett. A király pénzei olyannyira sikeresek voltak, hogy az 1526. évi pénzforgalom 40–50 %-os arányát az általa vert denárok teszik ki. Az emberek ezeket az ezüstvereteket előszeretettel használták, teaurálták, s a bizalmat csak tovább erősítette, II. Ulászló magyar király, aki a pénzverés Mátyás-kori hagyományait megtartotta.

Az éremtani kutatásokban mindig kérdés volt, hogy a I. Mátyás ezüstpénzeinek, illetve címeres aranyforintjainak előlapján mikor milyen heraldikai reprezentáció szerepel. A bizonytalanságot

legtöbbször a négyelt kerektaipú pajzs negyedik mezőjének azonosítása eredményezte. Itt ugyanis a beszercei grófi és a cseh királyi cím váltakozva jelenik meg. Annak eldöntése érdekében, hogy az egyes ábrázolásokat miként kell értelmezni, a szfragisztika és a heraldika tudománya volt a segítségemre. A pénzekben megjelenő heraldikai reprezentáció nem egységes. Címletük szerint a következő megállapításokat tehettük. A címeres aranyforintokon 1458-tól a cseh oroszlán jelenik meg, s ettől csak néhány 1466 után kibocsátott veret tér el. Ezen esetekben, a címerképben egyértelműen a beszercei oroszlán alakja azonosítható. Az 1467-től kibocsátott garasok előlapi ábrázolása sosem követte a többi címletét, ezekre minden kibocsátás alkalmával a lábában koronát tartó beszercei oroszlán alakja került. A mindennapi pénzforgalmat 1467 után is alapvetően két címlet, a denár és az obulus határozta meg. Az azonos verdében készült címletek előlapi ábrázolásában különbségeket nem lehet azonosítani. 1467-től minden verdehely azonos címerábrázolást jelenített meg az ezüstből készült aprópénzekben,

melyek a király titkos pecsétjén látható heraldikai ábrázolással azonosak. Ezt a pecsétet I. Mátyás már az uralkodásának kezdetén is használta. Mindkét emlékanyagon a besztercei oroszlán lábán korona nélkül szerepel. A koronát ezen esetekben, illetve az 1466 után kibocsátott alig egy néhány aranyforint típuson a szív pajzs takarja ki. A körmöci verde 1470-től azonban változtatásokat eszközölt, s a denárok és obulusok előlapjára egyaránt a heraldikailag helyesnek mondható besztercei oroszlán alakját helyezték fel. Fontos hangsúlyozni, hogy ez az ábrázolásmód csak a Körmöcbányán készült denárakra és obulusokra igaz. Nagybányán ugyanis ezzel egyidejűleg semmit sem változtattak az ezüsből készült aprópénzek elő- és hátlapján. Az aranyforintokkal ekkor már nem kell számolnunk, mivel az előlapi címerábrázolást végérvényesen Szűz Mária alakja váltja fel. A Körmöcbányán készült denárok és obulusok előlapjára 1486-tól az uralkodó haláláig a cseh oroszlánábrázolás került, amit már az 1458-tól kibocsátott aranyforintokon is láthattunk.

Szűz Mária éremképének történeti fejlődése is meglehetősen érdekes. Legkorábban és mondhatni egységesen, 1467-től Szűz Mária fátyolos ábrázolása azonosítható. 1470-ben az éremképet átdolgozták, finomították. Az egyidejűleg, és egy helyen kibocsátott címleteken megjelenő ábrázolások azonosak. Ettől kezdve úgy tűnik, hogy cél volt, hogy minden verde azonos hátlapú éremképpel verje az általa kibocsátott címleteket, ami több-kevesebb sikerrel meg is tudott valósulni. 1478-tól Szűz Mária alakját Nagyboldogasszony váltja fel. Az éremképi reformot 1478-ban bár Nagylucsei Orbán kincstartó felügyelete mellett mind a körmöci, mind a nagybányai verdében végbement, a körmöciek esetén mégsem mondhatjuk, hogy az minden címletre kiterjedt volna. A garasok és az obulusok hátlapját ugyanis 1478-ban nem újították meg, s így azok 1486-ig az 1470–1477 között kibocsátott veretek hátlapú éremképét hordozzák.

A mohácsi éremletek feldolgozása közben, szembesültem azzal a ténnyel, hogy az I. Mátyás, II.

Ulászló pénzkibocsátásából származó denárok meghatározása nem egy szokványos éremhatározási munka lesz, mivel azoknak legnagyobb részét nem citálták a numizmatikai éremhatározók. A mohácsi éremegyüttes feldolgozása típustáblák, típusleírások, és köriratváltozatok összerendezését eredményezte. A típustáblákon összesen 94 olyan denár található, melyek a numizmatikai éremhatározókban ez idáig nem szerepeltek, s ezekhez kapcsolódóan 152 köriratváltozatot azonosítottam. Így az egyes típusokhoz azonosítószám segítségével köriratok is rendelkezhetők. Az új típusok azonosítását követően górcső alá vettem az eddig ismert keltezési rendszert, s ahol kellett, ott elsősorban az éremképi megfigyelések révén, a kibocsátási idő finomhangolását is elvégeztem. A részletekig menő feldolgozás új utakat nyitott meg, ami egyes esetekben a pénzverési szervezet felépítésének a rekonstrukcióját is megteremtette. Így például 1499–1501 között bizonyítható, hogy a körmöci kamarában egyidejűleg két officina is működött. Az egyik a **K** – **h**, a másik a **K** – **H** verdejegyű denárok kibocsátását látta el,

melyekhez a köriratváltozatok alapján emissziók rendelkeznek.

A matematikai statisztika módszereivel kiértékelt mohácsi éremgyűtesekből korszakokra bontva állapítottuk meg, hogy 1526-ban milyen összetétel jellemzi a pénzforgalmat. Eredményekkel rendelkezünk a denár kibocsátás pénztörténeti korszakokra vonatkozó megoszlásáról, verdehelyek denár verési erősségéről, s a részletesebb képet mutató időbeli megoszlásról is. A korszakokra vonatkoztatva megfigyelhettük, hogy a különböző pénzverésért felelős személyek által kibocsátott denárok között mekkora intenzitás béli különbségek vannak, s azt is, hogy melyek voltak azok az időszakok, ami alatt csúcsra járaták a verdék működését. Az 1467–1521 közötti időszakot alapul véve megállapítható, hogy a legerőteljesebb pénzkibocsátással 1486–1490 között számolhatunk. A mohácsi éremgyűtesek összetételéből ugyanis megállapítható, hogy ekkor feleannyi idő alatt vernek le szinte azonos mennyiségű pénzt, mint azt 1478–1486 között tették.

A pénzkibocsátás erőssége II. Ulászló alatt leginkább a pénzreform kezdeti szintjéhez igazodik, amit 1510-ig mondhatni, hogy kisebb ingadozásokkal, de szinten tudtak tartani. II. Lajos uralkodása alatt a pénzkibocsátás erőssége a II. Ulászló-korhoz képest, először felére csökkent, aztán 1521-ig fokozatosan tovább gyengült.

A mohácsi éremgyűtéseket a történeti környezetbe ágyazva úgy mutattuk be, hogy a nekik tulajdonítható tudományos jelentőség kézzel foghatóvá váljon. A hasonló záródási idővel rendelkező éremgyűtések a feldolgozás, és értelmezés során párhuzamként szolgáltak, melyek összegyűjtésével egy teljes kincshorizont tárult elénk. Az érem- és kincsleletek között egyaránt megtalálhatóak az erszényleletek, és a teauráltak is. Mindegyik lelettípus esetén megfigyelhető a korai 1520/1521, valamint az 1526. évi és az ezt megelőző záródás is. A záródási időben érzékelhető ingadozás okául az 1521. évi nova moneta pénzreform jelölhető meg. A 4 latos rézpénzek verése 1522–1525 között

erőteljes leértékelésen ment keresztül, ami pénzügyi válságot idézett elő. Ez az időszak azért is nagyon különös, mert ekkor úgy hamisították meg a törvényes fizetőeszközt, hogy az jobb minőséggel bírt, mint maga az állami. A jó minőségű, régi éremképpel rendelkező antiqua monéták iránti kizárólagos kereslet az ezüsből készült hamis denárok engedély nélküli magánpénzverését néhány év alatt jövedelmező üzletággá tette. A pénzverés hasznát a denár törvényben rögzített árfolyama biztosította, aminek az időszerűségét a nova moneta pénzreform teremtette meg. Az általam megfigyelt éremegyüttesek alapján azt a megállapítást tettem, hogy kb. minden 200., 250. állami veretre jutott egy ezüsből készült hamisítvány.

Az általam megfigyelt kincshorizont segítette a Dunántúli és az Alföldi részek pénzforgalmának, pénzhasználatának a rekonstruálását is. Ez alapján megállapítható, hogy a Dunántúl pénzforgalmára nem voltak jellemzőek a nova monéták, ellenben az Alföldre igen. Ezt az Alföldre jellemző képet csupáncsak Buda közelsége és a déli határ menti

települések pénzforgalma töri meg. Utóbbit vélhetően a végvári rendszer zsoldfizetése befolyásolhatta.

A kincshorizont kapcsán három éremegyüttesre érdemes kiemelt figyelmet fordítani, melyek nagy valószínűséggel a mohácsi térségben táborozó katonaság zsold fizetésével állhatnak összefüggésbe. Mivel hasonlóan nagy mennyiségű éremegyüttes csak a mohácsi térségből ismertek, ezért a mohácsi I., II. számú és a szederkényi éremegyütteseket a jelenlegi tudásunk szerint hadipénztárként értelmezhetjük. A többi 35 érem- és kincsleletről általánosságban elmondható, hogy 10.000-nél is kevesebb denárt tartalmaztak. A kiemelt három éremegyüttes viszont nagyon hasonló mennyiségű, átlagosan 22.000 körüli denárt tartalmazott. Egy ekkora mennyiségű pénzből 1526-ban kb. 628 lovas katona egy havi zsoldját lehetett volna fedezni.

A numizmatikai kincshorizont azonosításával, a mohácsi csatavesztést követő hónapokat egy teljesen új aspektusból az elsődleges régészeti keltező értékkel bíró tárgyi leletanyag oldaláról mutattuk be. A doktori

értekezésben olvasható kutatási eredmények által elsősorban a korszakról alkotott pénztörténeti, gazdaságtörténeti, régészeti és hadtörténeti ismereteink gyarapodása várható.

Nyilvántartási szám: DEENK/365/2024.PL
Tárgy: PhD Publikációs Lista

Jelölt: Nagy Balázs

Doktori Iskola: Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola

MTMT azonosító: 10051651

A PhD értekezés alapjául szolgáló közlemények

Magyar nyelvű könyvrészletek (2)

1. **Nagy, B.**, Kovaliczky, G.: Népi ellenállás a csatavesztés után.
In: Eke mentén, csata nyomában: A mohácsi csata kutatásának legújabb eredményei.
Szerk.: Haramza Márk; Kovaliczky Gergely; Bertók Gábor; Simon Béla; Galambos István;
Türk Attila, Martin Opitz Kiadó, Budapest, 169-177, 2020, (Studia ad Archaeologiam
Pazmaniensia, ISSN 2064-8162 ; 17.) ISBN: 9789639987739
2. **Nagy, B.**: Hódoltság kori érem- és kincsleletek Baranya megyében.
In: Érem- és Kincsleletek Baranya megyében: Időszaki kiállítás. Szerk.: Tóth Zsolt, Janus
Pannonius Múzeum, Pécs, 35-49, 2016. ISBN: 9789639873421

Magyar nyelvű tudományos közlemények hazai folyóiratban (2)

3. Pánya, I., Mordovin, M., **Nagy, B.**: Sic transit gloria mundi: Szeremlén mezőváros története.
Cumania. 29, 23-80, 2020.
4. **Nagy, B.**, Gyöngyössy, M., Gábor, O.: Késő középkori kincslelet Mohács-Sárhátról.
Arch. Ért. 144 (1), 169-176, 2019. ISSN: 0003-8032.
DOI: <http://dx.doi.org/10.1556/0208.2019.144.7>

Idegen nyelvű tudományos közlemények hazai folyóiratban (1)

5. **Nagy, B.**, Gyöngyössy, M., Gábor, O.: A Late Medieval Coin Hoard from Mohács-Sárhát.
*Specim. nova diss. Inst. Hist. Antique Archaeol. Univ. Quinqueeccles. "Accepted by
Publisher"* (-), 1-10, 2024. ISSN: 1789-3755.

Magyar nyelvű konferencia közlemények (2)

6. **Nagy, B.**: Az érem- és kincsleletek horizontja a mohácsi vésztől a törökök kivonulásáig.
In: Numophylacium Novum : Az I. Fialat Numizmaták Konferenciája (2018) tanulmányai.
Szerk.: Gyöngyössy Márton, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 86-101, 2019. ISBN:
9789634890713

7. **Nagy, B.:** A mohácsi I. számú éremlelet és tanulságai.

In: Fiatal Középkoros Régészek VI. Konferenciájának Tanulmánykötete. Szerk.: Szöllősy Csilla; Pokrovenszki Krisztián, Szent István Király Múzeum, Székesfehérvár, 287-294, 2015, (A Szent István Király Múzeum Közleményei A sorozat, ISSN 1216-7967 ; 51.) ISBN: 9786155413117

További közlemények

Magyar nyelvű könyvek (1)

8. Szerk. **Nagy, B.:** Kincseskamra: Kincsek és éremleletek Pest megyében: Válogatás a Ferenczy Múzeum Régészeti és Numizmatikai Gyűjteményéből. Ferenczy Múzeum, Szentendre, 65 p., 2015. ISBN: 9789639590885

Magyar nyelvű könyvrészek (16)

9. **Nagy, B.:** Éremlelet a középkori Vátya településről (Pest megye).
In: Kincskeresés, kaland, tudomány : Közösségi régészeti projektek Pest megyében. Szerk.: Rácz Tibor Ákos, Ferenczy Múzeumi Centrum, Szentendre, 80-87, 2021. ISBN: 9786155860188
10. **Nagy, B.:** Éremlelet Vác-Szarvas-hegyről.
In: Kincskeresés, kaland, tudomány : Közösségi régészeti projektek Pest megyében. Szerk.: Rácz Tibor Ákos, Ferenczy Múzeumi Centrum, Szentendre, 72-79, 2021. ISBN: 9786155860188
11. **Nagy, B.:** A tatárjárás korából származó éremlelet Bakonybélből.
In: Vallis sanctorum : Fejezetek a bakonybéli monostor ezeréves történetéből. Szerk.: Dénesi Tamás, Szt. Maurícius Monostor ; Pannonhalma : Pannonhalmi Főapátsági Lvt., Bakonybél, 79-86, 2020, (Studia ex Archivo Sancti Martini edita, ISSN 2560-2691 ; 4.) ISBN: 9786155576140
12. Wilhelm, G., Rosta, S., **Nagy, B.:** Régészeti és Numizmatikai Gyűjtemény = Archaeological and Coins Collection.
In: A Kecskeméti Katona József Múzeum Kincsei. Szerk.: ifj. Gyergyádesz László, Kecskeméti Katona József Múzeum, Kecskemét, 110-155, 2020. ISBN: 9789639815599
13. Rácz, T. Á., **Nagy, B.:** Tatárjárás kori kincselet Jászkarajenőről.
In: Genius loci Laszlovszky 60 /ed. by Dóra Mérai; Ágnes Drosztmér; Kyra Lyublyanovics; Judith Rasson, Zsuzsanna Papp Reed; András Vadas; Csilla Zatykó, Archeolingua Alapítvány, Budapest, 258-266, 2018. ISBN: 9786155766190

14. **Nagy, B.**, Torbágyi, M.: A Dunaszekcsőn talált kelta éremlelet.
In: Érem- és kincsleletek Baranya megyében : Időszaki kiállítás . Szerk.: Tóth Zsolt, Janus Pannonius Múzeum, Pécs, 17-18, 2016. ISBN: 9789639873421
15. **Nagy, B.**: A középkori és kora újkori magyar pénzrendszer és változásai.
In: Érem- és kincsleletek Baranya megyében : Időszaki kiállítás. Szerk.: Tóth Zsolt, Janus Pannonius Múzeum, Pécs, 27-29, 2016. ISBN: 9789639873421
16. **Nagy, B.**, Tóth, Z.: A római kori pénzrendszer és változásai.
In: Érem- és kincsleletek Baranya megyében : Időszaki kiállítás. Szerk.: Tóth Zsolt, Janus Pannonius Múzeum, Pécs, 19-20, 2016. ISBN: 9789639873421
17. Gáti, C., **Nagy, B.**, Torbágyi, M.: Baranya megye a késő vaskorban: Az első érempenzék.
In: Érem- és kincsleletek Baranya megyében : Időszaki kiállítás . Szerk.: Tóth Zsolt, Janus Pannonius Múzeum, Pécs, 16-17, 2016. ISBN: 9789639873421
18. **Nagy, B.**: Középkori érem- és kincsleletek Baranya megyében.
In: Érem- és kincsleletek Baranya megyében : Időszaki kiállítás . Szerk.: Tóth Zsolt, Janus Pannonius Múzeum, Pécs, 30-33, 2016. ISBN: 9789639873421
19. **Nagy, B.**, Tóth, Z.: Pénz, érem, kincs, éremlelet, kincslelet.
In: Érem- és kincsleletek Baranya megyében : Időszaki kiállítás . Szerk.: Tóth Zsolt, Janus Pannonius Múzeum, Pécs, 5-7, 2016. ISBN: 9789639873421
20. **Nagy, B.**: Római kori éremleletek Baranya megyében.
In: Érem- és kincsleletek Baranya megyében : Időszaki kiállítás. Szerk.: Tóth Zsolt, Janus Pannonius Múzeum, Pécs, 22-26, 2016. ISBN: 9789639873421
21. **Nagy, B.**: Arany solidus Pátyról.
In: Kincseskamra : Kincsek és éremleletek Pest megyében : Válogatás a Ferenczy Múzeum Régészeti és Numizmatikai Gyűjteményéből. Szerk.: Nagy Balázs, Ferenczy Múzeum, Szentendre, 23, 54-55, 2015. ISBN: 9789639590885
22. **Nagy, B.**: Arcadius arany solidus Vácról.
In: Kincseskamra : Kincsek és éremleletek Pest megyében : Válogatás a Ferenczy Múzeum Régészeti és Numizmatikai Gyűjteményéből. Szerk.: Nagy Balázs, Ferenczy Múzeum, Szentendre, 14, 40-41, 2015. ISBN: 9789639590885
23. **Nagy, B.**: Szőnyi Zsuzsa ajándéka.
In: Kincseskamra : Kincsek és éremleletek Pest megyében : Válogatás a Ferenczy Múzeum Régészeti és Numizmatikai Gyűjteményéből. Szerk.: Nagy Balázs, Ferenczy Múzeum, Centrum, Szentendre, 10, 34-35, 2015. ISBN: 9789639590885
24. **Nagy, B.**, Rácz, T. Á.: Tatárjárás kori tezaurált leletgyűttes töredéke Dabasról.
In: Kincseskamra : Kincsek és éremleletek Pest megyében : Válogatás a Ferenczy Múzeum Régészeti és Numizmatikai Gyűjteményéből. Szerk.: Nagy Balázs, Ferenczy Múzeum, Szentendre, 24-25, 56-57, 2015. ISBN: 9789639590885

Magyar nyelvű tudományos közlemények hazai folyóiratban (15)

25. **Nagy, B.**, Kiss, A.: Quartingokból álló éremlelet Abáról (Fejér vm.).
Alba Regia. "Accepted by Publisher" (-), 1-7, 2024. ISSN: 0324-542X.
26. Fazekas, A. K., **Nagy, B.**: A pénzforgalom és kereskedelem emlékei Kecskemét belvárosából.
Archaeologia Cumanica. 5, 439-451, 2022. ISSN: 2061-2931.
27. **Nagy, B.**: Támpontok a H. 199 számú lemezpénz és a H. 69 számú denár korrendjéhez.
Studia Comitatensia. 37, 151-165, 2019. ISSN: 0133-3046.
28. Székely, G. V., **Nagy, B.**: Érem- és kincslelet Kiskunmajsza-Jonathermál lelőhelyen.
Arch. Ért. 143 (1), 197-201, 2018. ISSN: 0003-8032.
DOI: <https://doi.org/10.1556/0208.2018.143.9>
29. **Nagy, B.**: Hun kori solidus Beremendről (Baranya megye).
Érem. 73 (1), 15-19, 2017. ISSN: 0133-8005.
30. **Nagy, B.**, Gábor, O.: Lugio északi vicusának éremanyaga az 1999-2000. évi feltárás alapján
(Dunaszekcső, Szent János-hegy).
Janus Pannonius Múz. Évkv. 54, 255-265, 2017. ISSN: 0553-4429.
31. Gáti, C., **Nagy, B.**, Kárpáti, G.: Előzetes jelentés a pécsváradai vár 2013. évi feltárásáról =
Preliminary report on the excavation of Pécsvárad Castle.
Régész. kut. Mo. 2016, 231-243, 2016. ISSN: 1587-978X.
32. **Nagy, B.**, Rácz, T. Á.: Tatárjárás kori teaurált leletegyüttes töredéke Dabasról (Pest megye).
Érem. 72 (1), 1-6, 2016. ISSN: 0133-8005.
33. **Nagy, B.**: Adalék a mai Pest megye 4-5. századi aranypénzforgalmához.
Érem. 71 (1), 1-4, 2015. ISSN: 0133-8005.
34. **Nagy, B.**, Princz, D.: A Pécs, Tettye téri reneszánsz villa és derviskolostor éremanyaga.
Janus Pannonius Múz. Évkv. 53, 115-124, 2015. ISSN: 0553-4429.
35. **Nagy, B.**, Bertók, G.: Éremkatalógus.
Paksi múz. füz. 7 (1), 89-148, 2015. ISSN: 1586-7757.
36. **Nagy, B.**: Lussonium castrum (Paks-Dunakömlőd, Tolna m.) éremanyaga az 1969 és 2011 között végzett régészeti feltárások tükrében.
Paksi múz. füz. 7 (1), 71-88, 2015. ISSN: 1586-7757.
37. **Nagy, B.**: A szászvári vár 2013. évi feltárásából származó fém- és éremanyag.
Archaeologia - Altum Castrum Online Magazin 2014, 2-11, 2014.
38. **Nagy, B.**, Füköh, D.: Az Ács, Öbölkúti-dűlőben feltárt késő római kori telep és temető az éremanyag tükrében.
Specim. nova diss. Inst. Hist. Antique Archaeol. Univ. Quinqueeccles. 21-22, 119-143, 2013.
ISSN: 1789-3755.

39. **Nagy, B.**, Szabó, D.: A Sávolgy - Kerekeskúti- és Basa-réti-dűlői késő római kori telep 2009. évi megelőző feltárásának bemutatása az éremanyag tükrében = Review of the rescue excavations of 2009 at the Late Roman settlement of Sávolgy - Kerekeskúti-dűlő and Basa-réti-dűlő through its coin assemblage.
Évkönyv és jelentés a KÖSZ ... évi feltárásairól. 2009, 309-349, 2012. ISSN: 2061-8689.

Magyar nyelvű konferencia közlemények (8)

40. **Nagy, B.**: Éremlelet a hódoltságkori Kara faluból.
In: Numophylacium Novum : A IV. Fiatal Numizmaták Konferenciája tanulmányai. Szerk.: Gyöngyössi Márton, Ringer István, Kazinczy Ferenc Társaság, Sátoraljaújhely, 46-63, 2023, (ISSN 2939-6697.) ISBN: 9786155784309
41. Bertók, G., **Nagy, B.**: Kora újkori sírcsoport Majsról.
In: A rác/balkáni népesség településtörténete és anyagi kultúrája a hódoltságkori Dél-Dunántúlon : A Wosinsky Mór Múzeumban 2021. szeptember 21-én rendezett konferencia előadásai. Szerk.: Németh András K., Máté Gábor, Wosinsky Mór Megyei Múzeum, Szekszárd, 15-32, 2023, (Wosinsky könyvek ; 1.) ISBN: 9789637209499
42. **Nagy, B.**, Mozgai, V., Farkas, Z.: Solidusok a bizánci udvarból a magyar kereszténység kezdetén.
In: Numophylacium Novum : Az III. Fiatal Numizmaták Konferenciája (2021) tanulmányai. Szerk.: Gyöngyössi Márton, Varga Máté, Budapest: ELTE Eötvös Kiadó, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Budapest, 23-33, 2022, (ISSN 82939-6697)
43. **Nagy, B.**: Tatárjárás kori pénzletek a Dél-Dunántúlról.
In: , Szent István Király Múzeum, Székesfehérvár, 277-285, 2015, (A Szent István Király Múzeum Közleményei A sorozat, ISSN 1216-7967 ; 51.) ISBN: 9786155413117
44. **Nagy, B.**: A Tettye téri reneszánsz villa és a 2009. évi megelőző régészeti feltárás eredményei (Pécs, Baranya megye) = The Results of the 2009 Rescue Excavation at the Renaissance Villa on the Tettye Square (Pécs, Baranya County).
In: A múltnak kútja : Fiatal középkoros régészek V. konferenciájának tanulmánykötete. Szerk.: Rácz Tibor Ákos, Ferenczy Mú., Szentendre, 303-313, 435-440, 469-470, 2014, (Ferenczy Múzeum kiadványai. A. sorozat. Monográfiák, 2064-714X ; 3.) ISBN: 9789639590793
45. Szabó, M., Kiss, A., Molnár, R., **Nagy, B.**, Neményi, R., Szabó, A., Takács, P. N., Talabér, I.: Előzetes jelentés a Cserdi község (Baranya megye) melletti római villagazdaság 2012. évi próbafeltárásáról és terepi kutatásáról.
In: Firkák III : Fiatal Római Koros Kutatók III. konferenciakötete. Szerk.: Balázs Péter, Savaria Múzeum, Szombathely, 255-304, 2014. ISBN: 9789639827219
46. **Nagy, B.**, Tóth, Z.: 16. századi pénzlelet Pécsről.
In: Fiatal Középkoros Régészek IV. Konferenciájának tanulmánykötete. Szerk.: Varga Máté, Rippl-Rónai Megyei Hatókörű Városi Múzeum, Kaposvár, 251-266, 2013.

**DEBRECENI
EGYETEM**

**DEBRECENI EGYETEM
EGYETEMI ÉS NEMZETI KÖNYVTÁR**

H-4002 Debrecen, Egyetem tér 1, Pf.: 400

Tel.: 52/410-443, e-mail: publikaciok@lib.unideb.hu

47. **Nagy, B.:** Tatárjárás kori pénzleletek Pécsről.

In: Fiatal Középkoros Régészek IV. Konferenciájának tanulmánykötete. Szerk.: Varga Máté,
Rippl-Rónai Megyei Hatókörű Városi Múzeum, Kaposvár, 227-238, 2013.

A DEENK a Jelölt által az iDEa Tudóstérbe feltöltött adatok bibliográfiai és tudománymetriai ellenőrzését a tudományos adatbázisok és a Journal Citation Reports Impact Factor lista alapján elvégezte.

Debrecen, 2024.06.14.

